

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/195/2019
Identifikačné číslo spisu:	1114205874
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1114205874.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudkyň JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Jany Haluškovej, v právnej veci žalobcu: POLVIT s.r.o., so sídlom Michalská 19, 811 03 Bratislava, IČO: 31 349 498, právne zastúpený DEDÁK & Partners, s. r. o., so sídlom Suché Mýto 1, 811 03 Bratislava, IČO: 50 735 764, proti žalovaným: 1/ W.. D. N., G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX/XX, D., zastúpený JUDr. Petrom Nízkym, advokátom so sídlom Námestie slobody 2, 066 01 Humenné, IČO: 42 031 931, 2/ P. B., nar. XX.XX.XXXX, T. XXXX/X, D., o zaplatenie 31.376,55 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 12C/269/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/43/2018-302 zo dňa 18. apríla 2019, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu z a m i e t a.

Žalovanému 1/ priznáva voči žalobcovi právo na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 25.02.2014 domáhal od žalovaných 1/ a 2/ zaplatenia sumy 31.376,55 Eur spolu s úrokom z omeškania na tom skutkovom základe, že dňa 12.01.2011 žalobca ako vlastník nebytových priestorov nachádzajúcich sa na 1. nadzemnom podlaží bytového domu v J. na ulici J. X uzavrel so spoločnosťou D&P SK, s.r.o., so sídlom Jalová 26, Stakčín, nájomnú zmluvu a so žalovanými v 1. a 2. rade dohodu o ručení. Na základe predmetnej nájomnej zmluvy žalobca ako prenajímateľ prenajal spoločnosti D&P SK, s.r.o. ako nájomcovi nebytový priestor a umožnil nájomcovi užívanie predmetu nájmu od 01.03.2011, pričom nájomca sa zaviazal okrem iného uhrádzať nájomné vo výške 4.800,- Eur mesačne vždy k 15. dňu kalendárneho mesiaca. Žalobca v žalobe ďalej uviedol, že nájomca, teda spoločnosť D&P SK, s.r.o. bol v dlhodobom omeškaní s riadnou úhradou nájomného, a preto žalobca vypovedal nájomnú zmluvu s tým, že výpoveď bola doručená nájomcovi dňa 02.03.2012 a výpovedná lehota uplynula dňa 01.04.2012, a týmto dňom došlo k ukončeniu nájomného vzťahu. Žalovaní v 1. a 2. rade prevzali ručiteľský záväzok nájomcu spoločnosti D&P SK, s.r.o. vo vzťahu k žalobcovi, a keďže žalobca vyzýval nájomcu na zaplatenie svojej pohľadávky a nájomca tak neučinil, žalobca uplatnil svoj nárok na súde vo vzťahu k žalovaným ako

ručiteľom nájomcu, teda spoločnosti D&P SK, s.r.o.. Predmetom žaloby bola suma 31.376,55 Eur a túto sumu predstavovali zmluvné úroky z omeškania z dôvodu omeškania nájomného za mesiace máj 2011 až október 2011 v celkovej výške 649,34 Eur, ďalej zmluvnú pokutu z dôvodu nezaplatenia nájomného za mesiace máj 2011 až október 2011 v lehote splatnosti vo výške 1.042,50 Eur, dlžné nájomné za mesiace november 2011 až marec 2012 vo výške 24.000,- Eur, zmluvné úroky z omeškania za omeškanie so zaplatením sumy 12.000,- Eur vo výške 332,71 Eur, zmluvnú pokutu vo výške 552,- Eur, t. j. za omeškanie úhrady zábezpeky vo výške 12.000,- Eur a zmluvnej pokuty vo výške 4.800,- Eur z dôvodu neplnenia povinnosti, t. j. nevypratania predmetu nájmu v dohodnutej dobe.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 08.02.2018 sp. zn. 12C/269/2015-269 výrokom I. žalobu zamietol. Výrokom II. zamietol aj vzájomnú žalobu žalovaného v 1. rade a výrokom III. žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení rozsudku v bode 33. súd prvej inštancie uviedol, že v konaní bolo potrebné konštatovať, že záväzok spoločnosti D&P SK, s.r.o. zanikol, a to z dôvodu, že v zmysle článku 8.6.1. a 8.6.2. nájomnej zmluvy si žalobca ako prenajímateľ ponechal všetok hnutelný majetok, ktorý patrila nájomcovi, teda spoločnosti D&P SK, s.r.o. v hodnote 34.744,76 Eur a ponechal si ho vo svojom vlastníctve, čo konštatuje samotný žalobca v písomnom vyjadrení zo dňa 28.12.2017. Týmto spôsobom teda došlo k uspokojeniu pohľadávky žalobcu, a teda toto možno považovať za započítanie, teda kompenzáciu pohľadávky žalobcu. Týmto došlo k zániku pohľadávky žalobcu vo vzťahu k dlžníkovi spoločnosti D&P SK, s.r.o. a zánikom hlavného záväzku dlžníka, zanikol aj vedľajší záväzok, a teda záväzok vyplývajúci z ručiteľského prehlásenia žalovaných, ktorý je závislý existenčne od hlavného záväzku. Keďže zanikol hlavný záväzok spoločnosti D&P SK, s.r.o. vo vzťahu k žalobcovi ako prenajímateľovi, ktorý si ponechal hnutelné veci v hodnote, ktorá bola predmetom tohto konania, súd z dôvodu zániku ručiteľského záväzku žalovaných žalobu zamietol.

Súd zamietol aj vzájomnú žalobu žalovaného v 1. rade, a to s odôvodnením, že žalovaný v 1. rade žiadal zaviazat' žalobcu zaplatiť žalovanému v 1. rade sumu 3.368,21 Eur, a to z dôvodu, že žalobca ako prenajímateľ si ponechal majetok spoločnosti D&P SK, s.r.o. vo výške 34.744,76 Eur po skončení nájmu, pričom žalovaný v 1. rade navrhoval započítanie do výšky nároku uplatneného v žalobe a v prevyšujúcej časti navrhoval zaviazat' žalobcu zaplatiť žalovanému v 1. rade sumu 3.368,21 Eur. V tejto súvislosti je potrebné prisvedčiť žalobcovi, že žalovaný v 1. rade nebol oprávnený uplatňovať tento nárok z titulu započítania, pretože žalovaný v 1. rade nebol vlastníkom majetku, ktorý si ponechal žalobca. Vlastníkom tohto majetku, ktorý nadobudol žalobca ako prenajímateľ bola spoločnosť D&P SK, s.r.o.. Z týchto dôvodov súd vzájomnú žalobu žalovaného v 1. rade zamietol, a to z dôvodu nedostatku jeho aktívnej legitimácie.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Argumentoval tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca mal za to, že z ustanovení 8.6.1. a 8.6.2. Nájomnej zmluvy nevyplýval zánik pohľadávok žalobcu voči spoločnosti D&P SK, s.r.o. z dôvodu ponechania si hnutelných vecí spoločnosti D&P SK, s.r.o. nachádzajúcich sa v priestoroch žalobcu. Keďže D&P SK, s.r.o. ako nájomca nevypratol predmet nájmu a nevykonal všetky potrebné úkony v zmysle bodu 8.6.1. Nájomnej zmluvy, uhradením sumy 1,- Euro prenajímateľom prešlo na žalobcu ako prenajímateľa vlastnícke právo k hnutelným veciam v zmysle dohody strán podľa bodu 8.6.2. Nájomnej zmluvy. Keďže hnutelné veci prešli do vlastníctva žalobcu na základe zmluvne dohodnutých podmienok formou kúpy, a preto nebolo možné si následne ich hodnotu započítavať voči pohľadávke žalobcu. Žalobca vyjadril svoje presvedčenie, že na ustanovenia 8.6.1. a 8.6.2. Nájomnej zmluvy nemožno aplikovať § 265 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, ktorý uvádza, že výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Odvolací súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 10Co/43/2018-302 zo dňa 18. apríla 2019. Výrokom I. rozhodol, že potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti vo výroku, ktorým súd prvej inštancie návrh žalobcu vo vzťahu k žalovanému v 1. rade zamietol a vo výroku o náhrade trov konania medzi týmito stranami sporu. Výrokom II. zrušil rozsudok vo vzťahu k žalovanému v 2. rade a voči nemu konanie zastavil. Výrokom III. nepriznal sporovým stranám náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 2. rade. Výrokom IV. rozhodol, že žalovaný v 1. rade má proti žalobcovi nárok na náhradu

trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa mohol svojho nároku z titulu ručenia za nesplnený záväzok domáhať voči každému zo žalovaných ako dlžníkov samostatne bez toho, aby sa zmenila ich pasívna legitimácia a teda, že povaha v prejednávanej veci z hmotného práva umožňuje rozhodnúť o žalovaných samostatne. Podaný odpor voči vydanému platobnému rozkazu sa týkal len žalovaného v 1. rade, ale voči žalovanému v 2. rade nie je účinný, nakoľko tomuto bol platobný rozkaz do vlastných rúk doručený a voči nemu nepodal odpor (kedy by došlo v zmysle vtedy platného občianskeho súdneho poriadku k zrušeniu platobného rozkazu zo zákona). Na tejto skutočnosti nemôžu nič zmeniť následne rozhodnutia v prejednávanej veci vrátane rozhodnutia, ktoré bolo predložené odvolaciemu súdu na prieskum jeho správnosti, nakoľko platobný rozkaz vo vzťahu k žalovanému v 2. rade nadobudol právoplatnosť a každé ďalšie rozhodnutie vo veci už nemohlo nič zmeniť, prípadne zrušiť, nakoľko toto môže zmeniť alebo zrušiť len neprávoplatné rozhodnutie a nie už právoplatný platobný rozkaz. S poukazom na uvedené preto odvolaciemu súdu nezostalo nič iné, ako vo vzťahu k žalovanému v 2. rade zrušiť rozhodnutie - rozsudok súdu prvej inštancie bez jeho vrátenia vo vzťahu k tomuto žalovanému súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, nakoľko platobný rozkaz vo vzťahu k tomuto žalovanému (v 2. rade) nadobudol právoplatnosť a žiadne následné rozhodnutie už na tomto nemohlo nič zmeniť vrátane napadnutého rozhodnutia - rozsudku, ktoré je vo vzťahu k tomuto žalovanému nulité (neúčinné), ktoré nemohlo voči žalovanému v 2. rade nadobudnúť právoplatnosť a účinnosť, a preto odvolací súd vo vzťahu k nemu konanie pre prekážku res iudicata zastavil.

Za vecne správne považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, vo vzťahu, ku ktorému súd žalobu zamietol, a to z toho dôvodu, že pôvodný záväzok nájomcu zanikol, a to z toho dôvodu, že žalobca ako prenajímateľ si ponechal hnuťelný majetok patriaci nájomcovi, ktorého hodnota presahovala nezaplatený nájom, čím došlo v celom rozsahu k uspokojeniu pohľadávky žalobcu. Z dôvodu, že takto zanikol hlavný záväzok dlžníka, zanikol aj vedľajší záväzok žalovaného v 1. rade, ako ručiteľa za tento hlavný záväzok v prípade jeho nesplatenia. Výkon práva tak, ako ho interpretoval žalobca vyplývajúceho z ustanovení bodov 8.6.1. a 8.6.2. zmluvy, podľa ktorého v prípade ak nájomca po skončení nájmu nevyprace hnuťelné veci z prenajatých priestorov, a to na základe dohody zmluvných strán, platí, že všetky veci patriace nájomcovi sa deň po skončení nájmu v predmete nájmu stali zaplatením sumy 1,- Euro majetkom prenajímateľa, je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Uvedené ustanovenie je jednoznačne nevyvážené, keď bez ohľadu na hodnotu týchto hnuťelných vecí bola ich kúpna cena stanovená v hodnote 1,- Euro a rovnako je neurčité dojednanie, podľa ktorého mal nájomca vypratať predmet nájmu, odstrániť úpravy, vykonať opravy a uviesť predmet nájmu do takého stavu, ako bol ku dňu odovzdania nájomcovi, a to na základe bližšie neuvedenej dohody zmluvných strán, keď tak na základe tejto dohody neučiní, platí, že všetky veci patriace nájomcovi a nachádzajúce sa deň po skončení nájmu v predmete nájmu sa stali zaplatením sumy 1,- Euro na účet nájomcu, majetkom prenajímateľa. Jedná sa podľa odvolacieho súdu o šikanózný výkon práv, lebo v prípade, ak by sa zmluvné strany nedohodli, stal by sa žalobca ako prenajímateľ uhradením sumy 1,- Euro automaticky vlastníkom všetkých hnuťelných vecí nájomcu nachádzajúcich sa v prenajatých priestoroch. Tým, že si žalobca ponechal hnuťelný majetok nájomcu vo väčšej hodnote, než ako bola suma neuhradeného nájomného, zanikol primárny záväzok, a preto žalovaný v 1. rade nie je povinný na základe svojho ručiteľského - sekundárneho záväzku plniť žalobcovi.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie zo dňa 30.06.2019, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Rozsudok napadol v rozsahu prvého výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti vo výroku, ktorým súd prvej inštancie návrh žalobcu vo vzťahu k žalovanému 1/ zamietol a vo výroku o náhrade trov konania medzi týmito stranami sporu a v rozsahu štvrtého výroku rozsudku, ktorým odvolací súd priznal žalovanému 2/ proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

Za právnu otázku, od ktorej závisel dovolaním napadnutý prvý výrok rozsudku, považoval otázku, či výkon práva žalobcu ako prenajímateľa nadobudnúť do svojho vlastníctva kúpou za cenu vo výške 1,- Euro všetky hnuťelné veci patriace nájomcovi a nachádzajúce sa v predmete nájmu deň po skončení nájmu, v prípade nesplnenia povinnosti nájomcu vypratať predmet nájmu - odstrániť akýkoľvek hmotný majetok nájomcu do 14 dní odo dňa skončenia nájmu, ktoré bolo, ako vyplýva z ustanovenia 8.6.2.

Nájomnej zmluvy, upravené vzájomnou dohodou zmluvných strán v predmetnej nájomnej zmluve, je alebo nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, a či teda v zmysle ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka požíva alebo nepožíva právnu ochranu.

Dovolateľ považuje právnu otázku, či nadobudnutie vlastníckeho práva prenajímateľom k hnutelným veciam nájomcu podľa ustanovenia 8.6.2. Nájomnej zmluvy, je alebo nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, za otázku zásadného právneho významu, z dôvodu, že od jej posúdenia nevyhnutne závisí existencia primárneho záväzku nájomcu, a teda aj existencia sekundárneho - ručiteľského záväzku žalovaného 1/, ktorého zaplatenie uplatnil dovolateľ v rámci prvoinštančného súdneho konania.

Ako druhú otázku zásadného právneho významu, ktorá je svojou povahou a významom spätá s právnou otázkou uvedenou v bode 20. tohto dovolania, dovolateľ považoval právny záver odvolacieho súdu o tom, či záväzok žalobcu mohol zaniknúť započítaním, keď si žalobca ako prenajímateľ ponechal hnutelné veci z titulu ich kúpy.

Dovolateľ mal za to, že odvolací súd posúdil ustanovenia Nájomnej zmluvy 8.6.1. a 8.6.2. za v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku podľa § 265 Obchodného zákonníka, a to z dôvodu, že je nevyvážené, keď bez ohľadu na hodnotu týchto vecí bola ich kúpna cena stanovená v hodnote 1,- Euro, a tiež z dôvodu, že je neurčité dojednanie, podľa ktorého mal nájomca vypratať predmet nájmu, odstrániť úpravy, vykonať opravy a uviesť predmet nájmu do takého stavu, ako ku dňu odovzdania nájomcovi, a to na základe bližšie neuvedenej dohody zmluvných strán. Dovolateľ považuje vyššie uvedené právne posúdenie predmetnej právnej otázky odvolacím súdom za absolútne nesprávne a odkláňajúce sa od ustálenej rozhodovacej súdnej praxe. Dovolateľ uviedol, že obdobná právna otázka, t. j. či výkon zmluvne dohodnutého práva medzi podnikateľskými subjektmi bol alebo nebol v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, bola riešená dovolacím súdom v rozsudku NS SR 3Obdo/11/2008. Z tohto rozhodnutia možno vyvodíť, že o konanie v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku pôjde iba v prípade, ak sa v konaní preukáže, že účelom výkonu práva nebolo presadzovanie vlastných hospodárskych záujmov uplatňovateľa konkrétneho práva determinovaného zmluvným vzťahom, ale iba zjavné poškodenie druhej zmluvnej strany, či iných subjektov.

Podľa dovolateľa bolo potrebné uviesť, že dôkazné bremeno pri porušení zásady poctivého obchodného styku zaťažuje poškodeného, t. j. zmluvnú stranu, teda nájomcu. Nájomca nebol zmluvnou stranou sporu a tým pádom ani nenamietal, že by bolo ustanovenie nájomnej zmluvy nevyvážené. Súd v konaní na prvom a druhom stupni nemali na takú námietku porušenia zásady poctivého obchodného styku vznesenú ručiteľom vôbec prihliadnuť. Dovolateľ tiež uviedol, že pohľadávka žalobcu uplatňovaná v konaní nemohla zaniknúť tým, že žalobca ako prenajímateľ si ponechal hnutelný majetok nájomcu, nakoľko na strane žalobcu absentuje akýkoľvek kompenzačný prejav, ktorým by bol žalobca vyjadril vôľu vykonať započítanie.

Dovolateľ žiadal zrušiť prvý a štvrtý výrok rozsudku odvolacieho súdu a vec vrátiť Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

5. K dovolaniu dovolateľa sa vyjadril právny zástupca žalovaného v 1. rade, ktorý navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť ako nedôvodné. Uviedol, že žalobcom uvedený judikát nie je možné subsumovať pod tento prípad, nakoľko sa týka vzťahu vyplývajúceho zo zmluvy o preprave vecí, ktorá spadá pod úplne iný režim. Neekvivalenciu zmluvných plnení považuje za rozpor so zásadami poctivého obchodného styku, a preto takéto ustanovenie nemá požívať právnu ochranu podľa ust. § 265 Obchodného zákonníka. Stotožnil sa s názormi súdov nižšej inštancie, že ide jednoznačne o šikanózný výkon práv, lebo v prípade, ak by sa zmluvné strany nedohodli, stal by sa žalobca ako prenajímateľ uhradením sumy 1,- Euro automaticky vlastníkom všetkých hnutelných vecí nájomcu nachádzajúcich sa v prenajatých priestoroch. Tým, že si žalobca ponechal hnutelný majetok nájomcu vo väčšej hodnote, než bola suma neuhradeného nájomného (túto skutočnosť ani nijako nerozporoval), zanikol primárny záväzok. Z toho dôvodu žalovaný v 1. rade nie je povinný na základe svojho ručiteľského - sekundárneho záväzku plniť žalobcovi.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady

prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

9. Ako už bolo uvedené, v preskúmvanej veci dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolateľ považuje právnu otázku, či nadobudnutie vlastníckeho práva prenájomcom k huteľným veciam nájomcu podľa ustanovenia 8.6.2. Nájomnej zmluvy, je alebo nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, za otázku zásadného právneho významu. Za právnu otázku, od ktorej závisel dovolaním napadnutý prvý výrok rozsudku považoval otázku, či výkon práva žalobcu ako prenájomcu nadobudnúť do svojho vlastníctva kúpou za cenu vo výške 1,- Euro všetky huteľné veci patriace nájomcovi a nachádzajúce sa v predmete nájmu deň po skončení nájmu, v prípade nesplnenia povinnosti nájomcu vypratať predmet nájmu - odstrániť akýkoľvek hmotný majetok nájomcu do 14 dní odo dňa skončenia nájmu, ktoré bolo, ako vyplýva z ustanovenia 8.6.2. Nájomnej zmluvy, upravené vzájomnou dohodou zmluvných strán v predmetnej nájomnej zmluve, je alebo nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, a či teda v zmysle ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka požíva alebo nepožíva právnu ochranu. Dovolateľ uviedol, že obdobná právna otázka, t. j. či výkon zmluvne dohodnutého práva medzi podnikateľskými subjektmi bol alebo nebol v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, bola riešená dovolacím súdom v rozsudku NS SR 3Obdo/11/2008.

10. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú dovolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky dovolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Dovolateľ špecifikoval právnu otázku - posúdenie dotknutých ustanovení nájomnej zmluvy ohľadne nadobudnutia vlastníckeho práva k huteľným veciam nájomcu v kontexte ich rozporu so zásadami poctivého obchodného styku a uviedol rozhodnutie NS SR 3Obdo/11/2008, od ktorého sa mali sudy nižšej inštancie pri riešení právnej otázky odchýliť.

11. Dovolací súd uvádza, že dovolateľom uvedené rozhodnutie NS SR sa síce vzťahuje na výklad pojmu zásad poctivého obchodného styku, ale v kontexte na konkrétny, súdmi v danom prípade zistený skutkový a právny stav. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal oproti žalovanému určenia obsahu zmluvy o prevode vlastníctva vozidiel na základe ich v zmluve dohodnutého záväzku, viackrát modifikovaného dodatkami. Odvolací súd žalobcovi vyhovel a určil obsah darovacej zmluvy. Žalovaný sa v dovolaní bránil nesprávnym právnym posúdením veci so zreteľom na ustanovenie § 292 ods. 5 a § 265 Obchodného zákonníka. Tvrdil, že súd nemal žalobe vyhovieť, nakoľko u neho došlo k zmene okolností, v dôsledku čoho už nebolo možné od neho rozumne požadovať uzavretie zmluvy. V tejto súvislosti žalovaný opomenul, že ustanovenie § 292 ods. 5 Obchodného zákonníka zánik povinnosti uzavrieť realizačnú zmluvu v dôsledku zmeny okolností spája s oznámením týchto okolností, a to bez zbytočného odkladu žalobcovi. Žalovaný oznámenie zmeny okolností žalobcovi v konaní nedoložil žiadnym dôkazom. Ďalej v odôvodnení najvyšší súd uviedol, že skutočnosť, že v kontraktachom

proces sa dohodlo darovanie troch vozidiel žalobcovi, je potrebné posudzovať v súvislosti so zvýšením ceny prepravy a prevzatím záväzku namontovať klimatizáciu. Ide teda o skutkovo, aj právne odlišnú situáciu, ktorú súdy riešili v kontexte na osobitosti daného prejednávaneho prípadu.

12. Dovolací súd posúdil však dovolanie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda že ide o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená. Za túto otázku považuje dovolací súd posúdenie určenia platnosti dotknutých ustanovení nájomnej zmluvy, ktoré upravovali nadobudnutie vlastníckeho práva k hnutelným veciam nájomcu nachádzajúcich sa v predmete nájmu prenajímateľom za kúpnu cenu 1,- Euro. Dovolací súd uvádza, že podstatným je tu posúdenie platnosti dohody upravujúcej vzájomne neekvivalentné plnenia (v tomto prípade nadobudnutie vlastníckeho práva k hnutelným veciam za 1,- Euro) v kontexte zohľadnenia zásad poctivého obchodného styku.

13. V súlade s ustanovením § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu. Toto ustanovenie je potrebné považovať za jedno z najdôležitejších ustanovení nadväzujúcich na § 39 Občianskeho zákonníka. Je nepochybné, že aplikácia ustanovenia tohto typu musí byť rozumná a nesmie narušiť právnu istotu. Je určite pravdou, že miera zodpovednosti ležiaca na podnikateľovi je vyššia a zákonná ochrana všeobecne nie je tak intenzívna ako je tomu v ustanoveniach Občianskeho zákonníka. Napriek tomu zneužitie práva musí byť zakázané i v týchto vzťahoch a nie je možné priznať mu právnu ochranu. (Pelikánová, I. Komentár k obchodnému zákoníku, 3. díl. Linde Praha a.s. 1998, s. 54). Podnikateľské prostredie je špecifické a vyznačuje sa podstatne väčšou mierou voľnosti a zmluvnej autonómie, než akou disponujú účastníci občianskoprávných vzťahov. Avšak ani zmluvná autonómia podnikateľských subjektov nemôže byť absolútne neobmedzená, čoho dôkazom je aj samotná existencia ustanovenia § 265 Obchodného zákonníka - teda existencia zásad poctivého obchodného styku. Status podnikateľa ešte sám o sebe nezaručuje rovnaké postavenie a s tým spojenú rovnocennú vyjednávaciu silu medzi obchodnými partnermi. (Slašťanová, A. Princíp ochrany slabšieho v súkromnom práve, Iurium Scriptum 2/2020, s. 66). Z rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít vyplýva, že definícia pojmu zásady poctivého obchodného styku absentuje, je to cieľená formulácia zákonodarcu, nakoľko či v danom prípade ide o rozpor so zásadami poctivého obchodného styku alebo nie, bude závisieť od konkrétnych skutkových zistení súdov nižšieho stupňa a ich právneho posúdenia. Dovolací súd v konkrétnom prípade súhlasí s právnym názorom súdov nižšieho stupňa, ktoré zamietli žalobu žalobcu z dôvodu zániku hlavného záväzku, keďže ponechaním si hnutelných vecí nájomcu došlo v celom rozsahu k uspokojeniu pohľadávky žalobcu. Odvolací súd uviedol, že výkon práva tak, ako ho interpretuje žalobca vyplývajúceho z dotknutých ustanovení nájomnej zmluvy, podľa ktorého v prípade, ak nájomca po skončení nájmu nevypracuje hnutelné veci z prenajatých priestorov, a to na základe dohody zmluvných strán, platí, že všetky veci patriace nájomcovi sa deň po skončení nájmu v predmete nájmu stali zaplatením sumy 1,- Euro majetkom prenajímateľa, je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Ustanovenie je nevyvážené, keď bez ohľadu na hodnotu týchto vecí bola ich kúpna cena stanovená v hodnote 1,- Euro.

14. Dovolací súd reflektuje vyššiu mieru zmluvnej voľnosti v podnikateľskom prostredí, ako aj skutočnosť, že samotné zmluvné dojednanie nájomnej zmluvy, podľa ktorého prenajímateľ nadobudne vlastnícke právo k hnutelnému majetku nájomcu za 1,- Euro, nie je samo o sebe v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko bolo už viackrát judikované, že sa neprieči zákonu, pokiaľ si účastníci kúpnej zmluvy v prípade, na ktorý sa nevzťahuje cenová regulácia dojednávajú kúpnu cenu vo výške, ktorá je buď vyššia alebo nižšia ako obvyklá cena. V rámci zmluvnej voľnosti nie je v týchto prípadoch právnym poriadkom zakázané ani dojednanie príliš nízkej kúpnej ceny (*laesio enormis*), resp. dojednanie, pri ktorom je zvlášť hrubý nepomer medzi plnením a protiplnením. (rozsudok NS SR 3Cdo/244/2018).

15. Dovolací súd však zdôrazňuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzalo vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, ku ktorému súd žalobu zamietol zo zistenia, že pôvodný záväzok nájomcu zanikol, a to z toho dôvodu, že žalobca ako prenajímateľ si ponechal hnutelný majetok patriaci nájomcovi, ktorého hodnota presahovala nezaplatený nájom, čím došlo v celom rozsahu k uspokojeniu pohľadávky žalobcu. Z dôvodu, že takto zanikol hlavný záväzok dlžníka, zanikol aj vedľajší záväzok žalovaného v 1.

rade, ako ručiteľa za tento hlavný záväzok v prípade jeho nesplatenia. Otázku zániku záväzku posúdili oba sudy rovnako, pričom vychádzali zo zisteného skutkového stavu veci a zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu.

16. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa kompenzačného prejavu žalovaného 1/, ktorý podľa právneho názoru dovolateľa nemal byť vzatý do úvahy, dovolací súd uvádza, že táto otázka nebola predmetom odvolacieho konania, dovolateľ túto nenamietal v odvolacom konaní a ani riešenie odvolacieho súdu na tejto otázke nespočívalo. Oba sudy založili rozhodnutia na základe, že došlo k zániku záväzku medzi prenajímateľom a nájomcom, a vzhľadom na zánik hlavného záväzku nebolo možné domáhať sa plnenia z titulu na hlavný záväzok nadväzujúce akcesorické ručenie vo vzťahu k žalovanému v 1. rade.

17. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP bolo prípustné, avšak žalobca v ňom neopodstatnene vytýkal, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a preto dovolanie ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP.

18. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému 1/ najvyšší súd priznal náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v celom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok